

การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4
ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
Academic Administration For Excellence Based On Iddhibada 4
Of Kangplawittayakom School Under The Secondary
Educationnal Service Area Office
Nakorn Si Thammarat

หทัยรัตน์ ศรีจันทร์

Hatairat Srijan

พระครูสุเมธปริยัติคุณ

Phrakrusumethpariyatikul

กษมา ศรีสุวรรณ

Kasama Srisuwan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Mahachulalongkomrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus

E-mail: bimhatairat@gmail.com

Received: 5 April 2024; Revised: 18 December 2024; Accepted: 23 December 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม 2) ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 3) นำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก จำนวน 5 คน สนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัยและแบบประเมินการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า :

1) สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม ยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นหลักทำให้ไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนไป ครูส่วนใหญ่สอนแบบบรรยาย สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษามีไม่เพียงพอเนื่องจากมีงบประมาณที่จำกัด มีข้อจำกัดด้านระยะเวลาและงบประมาณ ขาดการติดตามผลและเผยแพร่ข่าวสารของสถานศึกษาครอบครัวและชุมชนทราบข้อมูลไม่ทั่วถึง 2) แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 มีการดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และ 4) การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน มีการดำเนินงานตามหลักอิทธิบาท 4 ตั้งแต่การประชุมสร้างข้อตกลงร่วมกัน (ฉันทะ) ดำเนินงานด้วยความมุ่งมั่น (วิริยะ) เอาใจใส่งานด้วยความรอบคอบ

(จิตตะ) และทบทวนปรับปรุงแก้ไข (วิมังสา) ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นระบบ 3) ผลการนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นประโยชน์ ทำให้การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ความเป็นเลิศ, หลักอิทธิบาท 4, โรงเรียนก้างปลาวิทยาคม

Abstract

This objectives of Research article are to 1) study the conditions of academic administration towards excellence at Kangpla Witthayakhom School 2) study guidelines for academic administration toward excellence according to the 4 Iddhipatha principles 3) present guidelines for academic administration towards excellence according to 4 principles of influence of Kangpla Witthayakhom School Nakhon Si Thammarat Secondary Educational Service Area Office Qualitative research methods were used to collect data by in-depth interviews with 15 people involved, 5 people who provided insights, and group discussions with 7 experts. Data were analyzed using inductive methods and group discussion evaluations.

The following findings :

1) Conditions of academic administration towards excellence at Kangpla Witthayakhom School Adhering to the core curriculum makes it inconsistent with the changing context of today's society. Most teachers teach lectures. Educational media and technology are insufficient due to limited budget. There are limitations on time and budget. There is a lack of follow-up and dissemination of news from educational institutions. Families and communities do not know the information thoroughly. 2) Guidelines for academic administration towards excellence according to the principle of Itthipatha 4. There are 4 areas of operations, namely: 1. Development of the curriculum of educational institutions 2. Teaching and learning management, 3. Supervision within educational institutions, and 4. Family and community participation. Operations are carried out according to the 4 principles of Iddhipada, starting from meeting to creating a common agreement (chantha), operating with determination (viriyā), paying attention to work with care (chitta), and reviewing and improving (vimansa), making operations more efficient. Even more efficiency and the operation is systematic. 3) The results of the presentation of academic administration guidelines for excellence according to the 4 principles of Iddhipada of Kangpla Witthayakhom School. Evaluation results by experts saw that there was a possibility that it was appropriate and useful Make the academic administration operations towards excellence at Kangpla Witthayakhom School. more efficient and provide maximum benefit to students.

Keywords: Academic administration, excellence, Iddhibada 4, Kangplawittayakom School

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์ อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นในสภาวะการณ์ปัจจุบัน มีส่วนสำคัญที่ทำให้คนในสังคมต้องปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสร้างกำลังคนในประเทศให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพตามความมุ่งหวัง เพราะฉะนั้นกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ (สุนีย์ ภูพันธ์, 2547)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาดำเนินการให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการ เรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลรวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

การบริหารงานของโรงเรียนจำเป็นต้องรู้อย่างยิ่งที่จะต้องรู้และเข้าใจขั้นตอนและกระบวนการบริหารงานวิชาการ นอกเหนือไปจากการบริหารงานอื่นๆ และงานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย หลักการบริหารงานวิชาการต้องคำนึงถึงการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทำให้ดีที่สุดที่สุดนำไปสู่คุณภาพที่คาดหวังคำนึงถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา โดยให้บุคลากรทุกฝ่าย ได้รับผิดชอบร่วมกันทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ คำนึงถึงประสิทธิภาพประสิทธิผล การดำเนินงานทางวิชาการโดยอาศัยหลักการดังกล่าวย่อมจะสามารถบรรลุความสำเร็จคือความเป็นเลิศทางวิชาการแนวคิดเพื่อปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องมีหลักการพัฒนาคุณภาพ การบริหารงานเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ขอบข่ายองค์ประกอบเป็นตัวชี้วัด คือ ผลผลิตและกระบวนการเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น (โรงเรียนกัลยาณวัตร, 2558)

การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มีความสุข ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธจึงมีความจำเป็นต้องนำหลักธรรม คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการปฏิบัติงานให้ไปสู่ความสำเร็จในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่า ถ้าใครปฏิบัติก็จะประสบความสำเร็จ หลักธรรมนั้นก็คือ “หลักอิทธิบาท 4” หรือ “หลักอิทธิบาทธรรม” ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อผลสำเร็จในหน้าที่การงาน อันประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 4 ขั้นตอนที่ต้องเนื่องหนุนเสริมกันจะขาดข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้ ด้วยความที่เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกันทั้ง 4 ข้อ จึงจะทำให้เราประสบผลสำเร็จในชีวิตและการทำงานได้ตามความมุ่งหวังได้แก่ 1) ฉันทะ คือ ความรักความพอใจงานในตำแหน่งที่ทำ พอใจสร้างข้อตกลงร่วมกัน 2) วิริยะ คือ ความพากเพียรในงานที่ทำ มุ่งมั่นในการทำงาน 3) จิตตะ คือ ความจดจ่อในงานที่ทำ ความไม่ทอดทิ้งสิ่งนั้นไปจากความรู้สึกของตัว ทำงานด้วยความรอบคอบ 4) วิมังสา คือ ความสอดส่องในงานที่ทำ เพื่อนำมาทบทวนปรับปรุงแก้ไข คำนี้รวมความหมายของคำว่า ปัญญา ไว้อย่างเต็มที่ (มลธิดา อุบลรัตน์, 2565)

โรงเรียนก้างปลาวิทยาคมให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ตลอดกระบวนการดำเนินการ เพื่อมุ่งสร้างคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จากสภาพปัญหาของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม การบริหารงานวิชาการยังไม่เป็นเลิศทางวิชาการ สังเกตได้จาก ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) 3 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 - 2565 ที่ผลค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา เช่น ปีการศึกษา 2565 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนทุกรายวิชาได้ค่าเฉลี่ย 31.69 ระดับประเทศทุกรายวิชาได้ค่าเฉลี่ย 35.67 ซึ่งผลต่างโรงเรียนต่ำกว่าระดับประเทศค่าเฉลี่ย - 3.98 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนทุกรายวิชาได้ค่าเฉลี่ย 26.68 ระดับประเทศทุกรายวิชาได้ค่าเฉลี่ย 30.04 ซึ่งผลต่างโรงเรียนต่ำกว่าระดับประเทศค่าเฉลี่ย -3.35 และการเข้าร่วมการแข่งขันวิชาการงานวันมัธยมในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราชแต่ผลการแข่งขันไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด(โรงเรียนก้างปลาวิทยาคม, 2565) ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนเห็นว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการสร้างคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา การจัดการเรียนการสอน ซึ่งการบริหารงานวิชาการจะมีคุณภาพมากขึ้นเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นหลัก โดยหลักการแล้วหากผู้บริหารโรงเรียนได้บริหารวิชาการไปตามแนวทางและบทบาทที่ควรจะเป็นแล้ว ครูผู้สอนทำหน้าที่อย่างเต็มที่ และได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ย่อมจะทำให้การบริหารงานวิชาการเกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศได้

จากสภาพดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา เรื่องการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผู้วิจัยได้สังกัด และผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษารวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช
- 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการวิจัยใน 3 ลักษณะ คือ การศึกษาค้นคว้าทางเอกสาร (Documentary investigation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขั้นตอนการศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน

ก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราชได้กำหนดไว้ดังนี้ (1) การศึกษา
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) ร่างแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (3) การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2) ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของ
โรงเรียนก้างปลาวิทยาคม ได้กำหนดไว้ดังนี้ (1) ร่างแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (2) การสัมภาษณ์เชิงลึก
ผู้เชี่ยวชาญ

3) ขั้นตอนนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของ
โรงเรียนก้างปลาวิทยาคม ได้กำหนดไว้ดังนี้ (1) นำเสนอแนวทางการสนทนากลุ่ม (2) ข้อเสนอแนะจากการ
สนทนากลุ่ม (3) แบบสนทนากลุ่ม

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพในการวิจัยขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการสู่
ความเป็นเลิศของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช
ประกอบด้วย ผู้ให้สัมภาษณ์ในการศึกษาผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposeful Selection)
เป็นการเลือกแบบไม่มีโครงสร้างที่เคร่งครัด มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานที่ไม่ซับซ้อนเพื่อที่จะได้ตัวอย่างที่
เหมาะสมที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้สำหรับแนวคิดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลตัวอย่าง
ที่เลือกมีลักษณะเป็น Information-rich case คือ มีข้อมูลให้ศึกษาในระดับลึกได้มากและสามารถสะท้อน
ความเป็นจริงได้ดีที่สุดซึ่งจะมีความหมายต่อจุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาเพื่อให้ได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่
เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษามากที่สุดโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth
interview) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 15 คน โดยมีประสบการณ์ใน
ตำแหน่งไม่น้อยกว่า 3 ปี ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน ผู้แทนครูฝ่ายงานวิชาการ
จำนวน 3 คน ผู้แทนครูงานวัดและประเมินผลจำนวน 2 คน และผู้แทนครูจำนวน 9 คน

2.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของ
โรงเรียนก้างปลาวิทยาคม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนนี้ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยมีประสบการณ์ใน
ตำแหน่งไม่น้อยกว่า 3 ปี ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีดังนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียน
จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษจำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการจำนวน 1 คนและผู้แทนครูจำนวน 2 คน

2.3 ขั้นตอนการนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของ
โรงเรียนก้างปลาวิทยาคม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนนี้ได้แก่ ผู้ร่วมประชุมกลุ่มสนทนา คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวน 7 รูป/คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีดังนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน
1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายงานวิชาการจำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ
จำนวน 1 คน หัวหน้างานวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน พระภิกษุจำนวน 1 รูปและนักวิชาการด้าน
การศึกษาจำนวน 1 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ซึ่งมีลำดับขั้นในการสร้างเครื่องมือดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ 2) กำหนดประเด็นการร่างแบบสัมภาษณ์สภาพการ
บริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ 3) นำร่างแบบสัมภาษณ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ
โรงเรียนก้างปลาวิทยาคม โดยที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ 4) ปรับปรุงร่าง

แบบสัมภาษณ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม เป็นประเด็นคำถามในการ
สัมภาษณ์เชิงลึก

3.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของ
โรงเรียนก้างปลาวิทยาคม ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงาน
วิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
นครศรีธรรมราช ซึ่งมีลำดับขั้นในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ร่างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการศึกษา
แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช จากการค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติม 2) นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไป
สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3.3 ขั้นตอนนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของ
โรงเรียนก้างปลาวิทยาคม ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบประเมินและแบบการสนทนากลุ่ม (Focus
Group) ซึ่งมีลำดับขั้นในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) นำร่างการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความ
เป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม มาจัดทำเป็นแบบประเมินความเป็นไปได้ความ
เหมาะสมและความเป็นประโยชน์ 2) นำแบบประเมินความเป็นไปได้ความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ที่
ได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยความครอบคลุมขององค์ความรู้ทั้งแบบ
การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม
3) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์
อีกครั้ง 4) นำข้อคำถามปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงทำเป็นฉบับจริงเพื่อเก็บข้อมูล
เชิงคุณภาพในขั้นตอนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) 5) แบบสนทนากลุ่มใช้ร่างการศึกษาแนวทางการ
บริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช เป็นแนวทางสำหรับการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่
ปรึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพ เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการ
เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ก้างปลาวิทยาคม 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) มีขั้นตอนตั้งแต่
(1) เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (2) ทำหนังสือขอความร่วมมือเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์เชิงลึก (3) ขึ้นแนะนำตัวและ
กำหนดบทสัมภาษณ์ (4) สัมภาษณ์รายบุคคลเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็น
เลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพิ่มเติม
โดยติดต่อทางโทรศัพท์ในกรณีของการศึกษาเพื่อเป็นการเพิ่มเติมข้อมูลระหว่างการเก็บข้อมูลให้ได้ข้อมูลเชิง
ลึกมากยิ่งขึ้นการรวบรวมข้อมูลประกอบเพิ่มเติมรวบรวมข้อมูลทุกส่วนเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์
บันทึกเสียง ถ่ายรูป สมุดบันทึกและถอดความออกมาเรียบเรียงต่อไป

4.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ผู้วิจัยทำหนังสือ
ขอความร่วมมือไปยังผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน เพื่อขออนุญาต สัมภาษณ์เชิงลึกเรื่องการบริหารงานวิชาการสู่ความ
เป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม 2) ขึ้นเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้วิจัยพิจารณาว่าผู้ให้
ข้อมูลนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการสามารถตอบปัญหาที่ต้องการเกี่ยวข้องได้
หรือไม่รวมทั้งพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเข้าไปศึกษา ตลอดจนพิจารณาความสะดวกและความปลอดภัยใน

การเดินทาง 3) ชั้นแนะนำตัวผู้วิจัยได้ส่งเอกสารขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากนั้นจึงกำหนดวัน เวลา สัมภาษณ์ วิธีการดังกล่าวเป็นการกำหนดบทบาทของผู้วิจัยแบบ เปิดเผย (Over role) 4) สัมภาษณ์รายบุคคล เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเสนอร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม ทั้งนี้ผู้วิจัย ได้มีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพิ่มเติมทางโทรศัพท์ในกรณีของการศึกษาเพื่อเป็นการเติมเต็มข้อมูลระหว่างการเก็บข้อมูลให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้นการรวบรวมข้อมูล ประกอบเพิ่มเติมรวบรวมข้อมูลทุกส่วนเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก โดยการ สัมภาษณ์ บันทึกเสียง ถ่ายรูป สมุดบันทึก และถอดความออกมาเรียบเรียงต่อไป

4.3 ขั้นตอนนำเสนอแนวทาง ในการจัดประชุมกลุ่มสนทนาประเมินแนวทางการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ มีกระบวนการดังนี้คือ 1) ทำหนังสือแจ้งผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มทราบพร้อมด้วยร่างแนวทางการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ 2) ดำเนินการประชุมกลุ่มสนทนาเพื่อประเมิน ขอความเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของ โรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช ตามวันเวลาและสถานที่ กำหนด 3) บันทึกผลการประชุมกลุ่มตามความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช มีรายละเอียดการ ดำเนินการ ดังนี้ 1) ผู้วิจัยดำเนินการนำรายละเอียดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ 2) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะเบื้องต้น 3) ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำเสนอในผลการศึกษาสภาพ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้ 1) ผู้วิจัยดำเนินการนำรายละเอียด จากการศึกษาดูงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ จัดทำร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็น เลิศตามหลักอิทธิบาท 4 2) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะเบื้องต้น 3) ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำเสนอในการสนทนากลุ่ม

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนการนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตาม หลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม มีรายละเอียดการดำเนินการโดยนำความเห็นและข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงแก้ไข ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและจัดทำแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลัก อิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม ฉบับสมบูรณ์สรุปผลและนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจัดทำ แนวทางวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช พบว่า

1) สภาพการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษายึด หลักสูตรแกนกลางเป็นหลัก ดำเนินการภายใต้บริบทของสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของ

ผู้เรียนและท้องถิ่น มีการเพิ่มแผนการเรียนศิลป์-ภาษาแต่ขาดบุคลากรสอนตรงตามวิชาเอก ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีการประชุมมอบหมายให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้แล้วรวบรวมเป็นหลักสูตรสถานศึกษา มีการวางแผนการ ดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ติดตามและประเมินผลพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแต่ขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง

2) การจัดการเรียนการสอน มอบหมายครูผู้สอนจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแต่ครูส่วนใหญ่สอนแบบบรรยาย เปิดโอกาสให้เลือกเรียนวิชาสาระเพิ่มเติมตามความถนัดและสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล สามารถเชื่อมโยงนำไปใช้ในชีวิตจริงได้รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอนทำวิจัยแต่ขาดการติดตามผลพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพแต่มีงบประมาณที่จำกัด

3) การนิเทศการศึกษาโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม มีการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอนภาคเรียนละ 1 ครั้งโดยให้ครูในกลุ่มสาระ หรือหัวหน้าหมวดเป็นผู้นิเทศ และบางครั้งมีฝ่ายบริหารวิชาการเข้าร่วมการนิเทศด้วยแต่มีข้อจำกัดด้านระยะเวลาและงบประมาณ มีการประชุมวางแผนงานกำหนดปฏิทินโดยกลุ่มงานบริหารงานวิชาการ การลงนิเทศจะเป็นไปในรูปแบบกัลยาณมิตร

4) สภาพการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม คือ เปิดโอกาสให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน เช่น การประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละครั้งมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสารของสถานศึกษาทางเพจโรงเรียนช่องทางเดียวและให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนมีการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้และขอความช่วยเหลือชุมชนในการสนับสนุนงบประมาณในด้านต่างๆ

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช พบว่า

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ดำเนินการตามหลักอิทธิบาท 4 มีกิจกรรมดังนี้
1) การประชุมสร้างข้อตกลงร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมฉันทะคือ ผู้บริหารมีการประชุมวางแผน สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินงาน โดยมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา จัดทำเนื้อหาหลักสูตรสถานศึกษาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) ดำเนินงานด้วยความมุ่งมั่นซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมวิริยะ คือ ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ โดยจัดหาวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิทยาลัยฯ เป้าหมาย จุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน และบริบทของสถานศึกษา 3) เอาใจใส่งานด้วยความรอบคอบซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมจิตตะ คือ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เมื่อนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาจากการใช้หลักสูตรและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมระหว่างลงมือปฏิบัติเพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา 4) ทบทวนปรับปรุงแก้ไขซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมวิมังสา คือ มีการนิเทศติดตาม นำข้อมูลที่ได้มาจากการประเมินหลักสูตรสถานศึกษามาปรับปรุงจุดที่ควรปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ถูกต้องเหมาะสมเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการตามหลักอิทธิบาท 4 มีกิจกรรมดังนี้ 1) การประชุมสร้างข้อตกลงร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมฉันทะ คือ ผู้บริหารประชุมร่วมกับคณะครู กำหนดให้ครูผู้สอนศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อจัดทำกำหนดการสอนและจัดทำแผนการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้กระบวนการสอนที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อ

ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริง 2) ดำเนินงานด้วยความมุ่งมั่นซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมวิริยะ คือ ครูผู้สอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำไว้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้กระบวนการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนโดยผู้บริหารให้การสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเพียงพอ 3) เอาใจใส่งานด้วยความรอบคอบซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมจิตตะ คือ มีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนระหว่างการนิเทศเพื่อเก็บข้อมูลจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาจากการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 4) ทบทวนปรับปรุงแก้ไขซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมวิมังสา คือ นำข้อมูลจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาจากการนิเทศมาร่วมกันวางแผนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ดำเนินการตามหลักอิทธิบาท 4 มีกิจกรรมดังนี้ 1) การประชุมสร้างข้อตกลงร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมฉันทะ คือ ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันประชุมวางแผนการดำเนินงานการนิเทศ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศ กำหนดเป้าหมายและแนวทางการนิเทศ กำหนดระยะเวลา งบประมาณ รวมทั้งจัดทำเครื่องมือการนิเทศเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาตามความต้องการ จำเป็นที่ต้องมีการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) ดำเนินงานด้วยความมุ่งมั่นซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมวิริยะ คือ ดำเนินการนิเทศตามแผนที่วางไว้ตามกรอบการนิเทศ 3) เอาใจใส่งานด้วยความรอบคอบซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมจิตตะ คือ มีการเก็บข้อมูลระหว่างการนิเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานตามผลการนิเทศ และการวางแผนการนิเทศต่อไป 4) ทบทวนปรับปรุงแก้ไขซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมวิมังสา คือ ปรับปรุงเครื่องมือการนิเทศและการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบมากขึ้นเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู

4) ด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ดำเนินการตามหลักอิทธิบาท 4 มีกิจกรรมดังนี้ 1) การประชุมสร้างข้อตกลงร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมฉันทะ คือ การประชุมวางแผนและกำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา เช่น การประชุมผู้ปกครอง การประชุมกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น 2) ดำเนินงานด้วยความมุ่งมั่นซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมวิริยะ คือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการร่วมกันคิดพัฒนาสถานศึกษา ร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆที่กระทบต่อการจัดการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง เช่น การสนับสนุนงบประมาณ ทุนการศึกษา การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น 3) เอาใจใส่งานด้วยความรอบคอบซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมจิตตะ คือ มีการกำกับติดตามผลการมีส่วนร่วมในการร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ 4) ทบทวนปรับปรุงแก้ไขซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมวิมังสา คือ นำผลการดำเนินงานมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป

3. ผลการนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช พบว่า

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ต้องมีการประชุมวางแผนสร้างข้อตกลงร่วมกัน และควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการกำหนดหลักการจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาจัดทำเนื้อหาหลักสูตรสถานศึกษาตามกลุ่มสาระและแต่งตั้งคณะทำงานซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมฉันทะ จากนั้นดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ด้วยความมุ่งมั่น ควรมีการจัดหาวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและบริบทของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมวิริยะ เมื่อนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติควรเก็บรวบรวมข้อมูลจุดเด่น จุดที่

ควรพัฒนาจากการใช้หลักสูตร เอาใจใส่งานติดตามผลการใช้หลักสูตรด้วยความรอบคอบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการนิเทศติดตามให้ตรงตามหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรมิตตะ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติ มาประเมินหลักสูตรสถานศึกษาว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาหรือไม่ มีการปรับปรุงจุดที่ควรปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรมิตตะ

2) ด้านการจัดการเรียนการสอนต้องมีการประชุมสร้างข้อตกลงร่วมกัน วางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน กำหนดให้ครูผู้สอนสอนตรงตามวิชาเอก ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อจัดทำกำหนดการสอนและจัดทำแผนการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วนซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรมิตตะ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำไว้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้กระบวนการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนโดยผู้บริหารให้การสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเพียงพอจัดทำแบบวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรมิตตะ และควรมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนระหว่างการนิเทศเพื่อเก็บข้อมูลจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาจากการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ให้ข้อมูลในการนิเทศที่แท้จริงซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรมิตตะ เพื่อนำข้อมูลจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาจากการนิเทศมาร่วมกันวางแผนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรมิตตะ

3) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันประชุมวางแผนการดำเนินงานการนิเทศอย่างเป็นระบบโดยแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศ กำหนดเป้าหมายและแนวทางการนิเทศร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องมีการ กำหนดระยะเวลา งบประมาณ รวมทั้งจัดทำเครื่องมือการนิเทศเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาตามความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศภายในสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรมิตตะ จากนั้นดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ มีการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาที่เพียงพอซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรมิตตะ มีการเก็บข้อมูลระหว่างการนิเทศ ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับการนิเทศ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานตามผลการนิเทศซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรมิตตะ และได้วางแผนการนิเทศต่อไปในการปรับปรุงเครื่องมือการนิเทศและการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบมากขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรมิตตะ

4) ด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ควรมีการประชุมและกำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ โดยสถานศึกษาต้องทำให้ครอบครัวและชุมชนเชื่อมั่นและศรัทธาในสถานศึกษา ให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆอย่างต่อเนื่องรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรมิตตะ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานในการร่วมกันคิดพัฒนาสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรมิตตะ มีการกำกับติดตามเอาใจใส่งานผลการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหาพัฒนาสถานศึกษาด้านต่างๆที่กระทบต่อการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรมิตตะ เพื่อนำผลการดำเนินงานมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไปซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรมิตตะ

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาโรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษายึดหลักสูตรแกนกลางเป็นหลัก มีการเพิ่มแผนการเรียนศิลป์-ภาษา

แต่ขาดบุคลากรสอนตรงตามวิชาเอก ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีการประชุมมอบหมายให้แต่ละกลุ่ม
สาระการเรียนรู้ร่วมกันจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้แล้วรวบรวมเป็นหลักสูตรสถานศึกษา มีการวางแผนการ
ดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ติดตามและประเมินผลพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแต่ขาดการ
ติดตามอย่างต่อเนื่อง 2) การจัดการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่สอนแบบบรรยาย สนับสนุนครูผู้สอนทำวิจัยแต่
ขาดการติดตามผล มีงบประมาณที่จำกัด 3) การนิเทศภายในสถานศึกษา มีข้อจำกัดด้านระยะเวลาและ
งบประมาณ 4) สภาพการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม มีการ
ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสารของสถานศึกษาทางเพจโรงเรียนช่องทางเดียวและให้ชุมชนเข้ามามีส่วน
ร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนมีการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาให้ความรู้และขอความช่วยเหลือชุมชน
ในการสนับสนุนงบประมาณในด้านต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ
จำเป็นต้องมีการร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ให้ดำเนินการบรรลุผลตาม
เป้าหมายที่วางไว้ โดยผู้บริหารต้องประชุมวางแผนกับครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมกันดำเนินงานแก้ไข
สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง อบรมความรู้พัฒนาครู มีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยเพิ่ม
ประสิทธิภาพการดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
นิยม รัชตะวัฒน์วินัย (2560) วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายด้านที่มี
ปัญหาอยู่ในระดับมากตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการ
บริหารงานหลักสูตรด้านการวัดและประเมินผล และด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่วนด้านที่ผู้ตอบ
แบบสอบถามมีความคิดเห็นมีปัญหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ และเกศรา ตุ่มคำ
(2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านแม่ชะปะอู่ อำเภอสะเมิง จังหวัด
เชียงใหม่ ตามกระบวนการ PDCA พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านแม่ชะปะอู่ อำเภอสะเมิง
จังหวัดเชียงใหม่ตามกระบวนการ PDCA มีระดับการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
แยกเป็นรายกระบวนการ พบว่า ชั้นที่มีระดับการปฏิบัติงานน้อย คือ ชั้นการปรับปรุงแก้ไข (Act) รองลงมาชั้น
ที่มีระดับการปฏิบัติงานปานกลางคือ ชั้นการปฏิบัติตามแผน (Do) และชั้นการตรวจสอบ (Check)

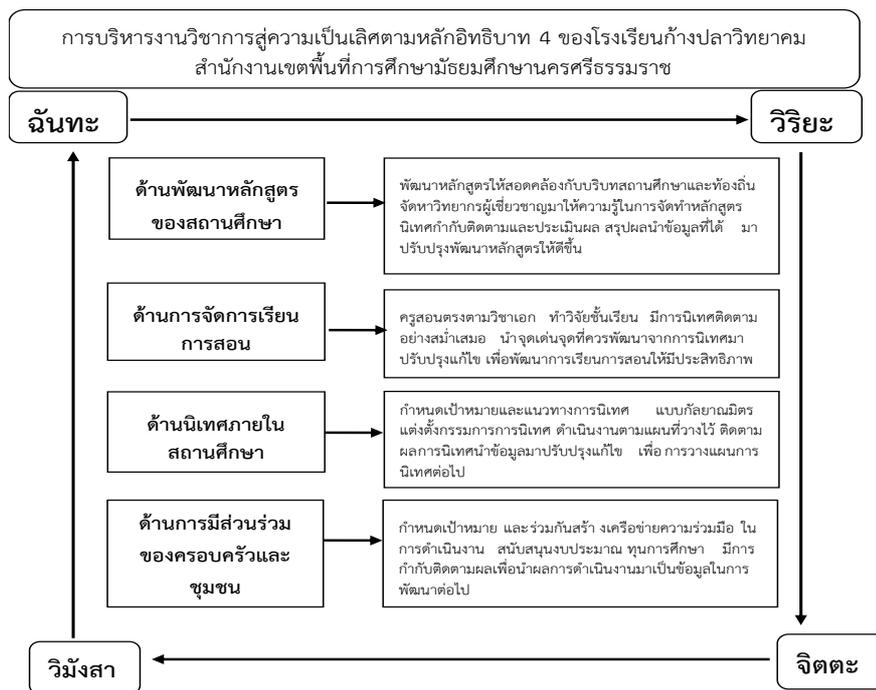
2. แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม
ผลการศึกษา พบว่า มีการดำเนินการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ 4 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนา
หลักสูตรของสถานศึกษา ต้องมีการ ประชุม วางแผน ให้การพัฒนาหลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตร
แกนกลางเหมาะกับศักยภาพของผู้เรียน และบริบทของสถานศึกษา ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้อย่างเป็น
ระบบเมื่อนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาจากการใช้หลักสูตรมา
ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ถูกต้องเหมาะสมเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น 2) การจัดการเรียนการ
สอน ต้องมีการประชุม วางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการสอน จัด
กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ให้
ข้อมูลที่แท้จริง นำจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาจากการนิเทศมาร่วมกันวางแผนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 3) การนิเทศภายในสถานศึกษา ต้องมีการ ประชุม วาง
แผนการทำงานอย่างเป็นระบบแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศ กำหนดเป้าหมายและแนวทางการนิเทศ จัดทำ
เครื่องมือการนิเทศจากนั้นดำเนินงานตามแผนที่วางไว้มีการเก็บข้อมูลระหว่างการนิเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์
ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานตามผลการนิเทศ และการวางแผนการนิเทศต่อไปเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการ
เรียนรู้และ 4) การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่ต้องมีการ ประชุมและ

กำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนโดยสถานศึกษาต้องทำให้ชุมชนเชื่อมั่นและศรัทธาในสถานศึกษาเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องมีการกำกับติดตามผลเพื่อนำผลการดำเนินงานมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักอิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมในการปฏิบัติงานให้ไปสู่ความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายด้วยกระบวนการที่เชื่อมโยงกันทั้ง 4 ข้อ ได้แก่ 1) ฉันทะ คือ ความรักความพอใจงานในตำแหน่งที่ทำ พอใจสร้างข้อตกลงร่วมกัน 2) วิริยะ คือ ความพากเพียรในงานที่ทำ มุ่งมั่นในการทำงาน 3) จิตตะ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น จดจ่อในงานที่ทำ ทำงานด้วยความรอบคอบ 4) วิมังสา ความหมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น เพื่อนำมาทบทวนปรับปรุงแก้ไข มาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อทำให้งานนั้นมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิฑูรณ์ วิฑูรณเมธี (จันทร์เต็ม) (2561) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการบริหารตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักฉันทะ ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาส่งเสริมการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรักและความเอาใจใส่การปฏิบัติหน้าที่ 2) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิริยะ ควรมีความเพียรพยายามในการจัดสรรทางงบประมาณเพื่อให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการภาวะ 3) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักจิตตะ ควรเอาใจใส่ในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิมังสา ควรมีการคิดวิเคราะห์ที่กำหนดนโยบายและแผนงานในการบริหารจัดการภาระงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และนายณฤตล มะโนศรี (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตหลักเมืองเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตหลักเมืองเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานตามหลักฉันทะ พึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านวิชาการให้ประสบผลสำเร็จ รู้จักการวิเคราะห์ จัดทำและนำหลักสูตรไปใช้ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ด้านการบริหารงานตามหลักวิริยะ มุ่งมั่นที่จะดำเนินงานวิชาการด้วยความเพียรพยายามด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นจริง ส่งเสริมให้ครูรู้จักใช้เทคโนโลยีและมีการวัดผลประเมินผลนักเรียนอย่างเป็นระบบ 3) ด้านการบริหารงานตามหลักจิตตะ มีใจจดจ่อและมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ ส่งเสริมครูให้ทุ่มเทและมีความรับผิดชอบ มุ่งพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ 4) ด้านการบริหารงานตามหลักวิมังสา ใฝ่ตรงการปฏิบัติงานในด้านของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและระบบการจัดกระบวนการเรียนรู้การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีการประชุมวางแผนทบทวนด้านการนิเทศและการวัดผลประเมินผลให้เป็นระบบ

3. นำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม ผลการนำเสนอ พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และ 4) การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนเป็นแนวทางการดำเนินงานโดยมีผู้บริหาร ครูผู้สอนและการสนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานเพื่อสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้การสนับสนุนเพื่อให้แนวทางการดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นระบบ โดยดำเนินการตามหลักอิทธิบาท 4 มีการดำเนินงานดังนี้ 1) การประชุมสร้างข้อตกลงร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมฉันทะ 2) ดำเนินงานด้วยความมุ่งมั่น ซึ่ง

สอดคล้องกับหลักธรรมวิริยะ 3) ตรวจสอบติดตามด้วยความรอบคอบซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมจิตตะ และ 4) ทบทวนปรับปรุงแก้ไขซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมวิมังสา โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าเป็นไปได้เหมาะสม และเป็นประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การนำหลักอิทธิบาท 4 มาเป็นใช้ในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ตั้งแต่การประชุมสร้างข้อตกลงร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมฉันทะ ดำเนินงานด้วยความมุ่งมั่นซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมวิริยะ เอาใจใส่งานด้วยความรอบคอบซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมจิตตะ และทบทวนปรับปรุงแก้ไขซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมวิมังสา ทำให้การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศ แก้วสีนวล (2558) ได้วิจัยเรื่อง "รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก และผลการสร้างคู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบ ประกอบด้วย 7 ตอน ได้แก่ 1) บทนำ 2) วิธีดำเนินการตามรูปแบบ 3) รูปแบบ 4) การดำเนินการตามรูปแบบ 5) บทบาทหน้าที่ของบุคลากร 6) เกณฑ์การประเมินผลการใช้รูปแบบ และ 7) แบบประเมินผลการใช้รูปแบบส่วนผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบอยู่ในระดับมาก และ รวี จันทะนาม (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดกลาง ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม 4 องค์ประกอบหลักได้แก่ (1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ (2) การจัดการเรียนการสอน (3) การบริหารการเรียนการสอน และ (4) การวัดและประเมินผล มี 21 องค์ประกอบย่อยและผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (U=4.49,4.46) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช

สรุป

การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช ทำให้มีแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วยการพัฒนา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และ 4) การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานโดยมีผู้บริหาร ครูผู้สอนและการสนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน เพื่อสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้การสนับสนุนเพื่อให้แนวทางการดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นระบบ โดยได้มีการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ตั้งแต่การประชุมสร้างข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับฉันทะ การดำเนินงานด้วยความมุ่งมั่นซึ่งสอดคล้องกับวิริยะ การเอาใจใส่งานด้วยความรอบคอบซึ่งสอดคล้องกับจิตตะ และการทบทวนปรับปรุงแก้ไขซึ่งสอดคล้องกับวิมังสา ทำให้การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำงานอย่างเป็นระบบและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจและนำมาเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราชควรมีแนวทางในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนที่ชัดเจน
- 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช ควรมีการประชุมร่วมกันกับสถานศึกษาเพื่อวางแผน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา เพื่อให้ครูผู้รับผิดชอบนำไปเป็นแบบแผนและปรับใช้ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทและความจำเป็นของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

- 1) สถานศึกษาควรดำเนินการประชุมบุคลากรให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อการนำไปใช้ในสถานศึกษา
- 2) ควรมีกระบวนการในการวางแผน ลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ การกำหนดปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจน
- 3) ควรมีการกำหนดเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลการนำแนวทางไปใช้ และนำไปใช้

นิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการตามแนวทางการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา
- 2) ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสู่ความสำเร็จเพื่อให้โรงเรียนมี การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ชุมชน สหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เกศรา ตุ่มคำ. (2562). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านแม่ชะบุ อำเภอสะเมิง จังหวัด เชียงใหม่ ตามกระบวนการ PDCA. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- นริศ แก้วสีนวล. (2558). รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนัก งานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำการจัด การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- นายณดล มะโนศรี. (2565). การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาสทวิทยาเขตหลัก เมืองเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลย หนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นิยม รัชตะวัฒน์วินัย. (2560). แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัด นครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวิวัฒน์ วิฑูฒนเมธี (จันทร์เต็ม). (2561). การบริหารตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มลธิดา อุบลรัตน์. (2565). หลักอิทธิบาท 4: เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มีความสุข. บทความวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 5(2), 152-153.
- รวี จันทะนาม. (2557). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดกลาง. ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.
- โรงเรียนกัลยาณวัตร. (2558). รายงานวิธีการและผลการดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพแห่ง. สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- โรงเรียนก้างปลาวิทยาคม. (2564) รายงานแผนปฏิบัติการประจำปี. นครศรีธรรมราช: โรงเรียนก้างปลา วิทยาคม.

110 การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนก้างปลาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

สุนีย์ ภูพันธ์. (2547). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: เดอะนอร์เอดจ์เซ็น
เตอร์.